

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Sžo/89/2014
Identifikačné číslo spisu:	4012200555
Dátum vydania rozhodnutia:	25.11.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:4012200555.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov: 1/M. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. D. XX, XXXXX F., Q., 2/ J. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXXX/XXX, U., zastúpení JUDr. Petrom Hríbom, advokátom so sídlom Advokátskej kancelárie Metodova č. 7, Bratislava, proti žalovanému: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Topoľčany, so sídlom Škultétyho č. 1577/8, Topoľčany, IČO: 37 961 225, zastúpený ADVOKÁCIA s.r.o., so sídlom Hollého 10, Nitra, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného z 18. apríla 2012, č. j.: A/2012/01248 č. z.: A/2012/044476, na odvolanie žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 8. júla 2014, č. k. 15S/26/2012-222, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre z 8. júla 2014, č. k. 15S/26/2012-222 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 08.07.2014, č. k. 15S/26/2012-222 zamietol podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 18.04.2012, č. j.: A/2012/01248 č. z.: A/2012/044476. O trovách konania krajský súd rozhodol tak, že žalobcom ich náhradu nepriznal.

Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že N. sa žalobou podanou dňa 14.06.2012 domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného č. j.: A/2012/01248 č. z.: A/2012/044476 zo dňa 18.04.2012 o zmene štátnozamestnaneckého pomeru - opätovné zaradenie štátneho zamestnanca do štátnej služby po skončení zaradenia žalobcu mimo činnnej štátnej služby, žiadajúc, aby súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Krajský súd ďalej uviedol, že dňa

17.10.2012 mu žalovaný oznámil, že pán RNDr. S. M. dňa XX.XX.XXXX zomrel a podaním zo 16.11.2012 krajskému súdu navrhol, aby súd konanie zastavil, keďže žalobca smrťou stratil spôsobilosť na právne úkony a tým zanikla aj aktívna legitimácia žalobcu. Krajský súd v tejto súvislosti poukázal, že uznesením z 31.10.2012, č. k. 15S/26/2012-93 konanie zastavil, pričom následne bolo uvedené uznesenie Najvyšším súdom Slovenskej republiky, na základe odvolania podaného dedičmi žalobcu M. F. a J. M., zrušené a vec bola vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie. Vychádzajúc z pokynov odvolacieho súdu krajský súd riešil predbežnú otázku, či práva a povinnosti žalobcu vyplývajúce z predmetu konania zanikli v dôsledku jeho smrti, resp. v rámci dedičského konania prešli na dedičov žalobcu. Krajský súd skonštatoval, že riadiac sa pokynmi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pokračoval v konaní s dedičmi pôvodného žalobcu M. F. a J. M.. Keďže zásadne platí, že smrťou zamestnanca jeho nároky vyplývajúce z pracovnoprávných vzťahov nezanikajú a mzdové nároky (súvisiace s predmetom konania vedeného na Okresnom súde Topoľčany sp. zn. 6C/126/2012) prechádzajú podľa § 35 ods. 1 ZP priamo na manžela zamestnanca, resp. deti a jeho rodičov v rozsahu štvornásobku priemerného mesačného zárobku, krajský súd skúmal splnenie podmienok prechodu mzdových nárokov pôvodného žalobcu. V tejto súvislosti krajský súd poukázal, že podmienkou prechodu mzdových nárokov je podstatná okolnosť - teda to, že vymenované osoby žili so zomrelým v čase jeho smrti v spoločnej domácnosti. Krajský súd dospel k záveru, že vykonaným dokazovaním bolo nepochybne preukázané, že M. F. a J. M. nežili v čase smrti RNDr. S. M. s ním v spoločnej domácnosti; poručiteľ nemal manžela a ani žijúcich rodičov. Mzdové nároky poručiteľa ako zamestnanca neboli ani predmetom dedičstva. Podľa názoru krajského súdu pri nesplnení podmienky spoluzitia zomrelého zamestnanca s jeho deťmi v čase smrti v spoločnej domácnosti, mzdové nároky poručiteľa RNDr. S. M. neprešli jeho smrťou na jeho deti - M. F. a J. M.. Záverom krajský súd skonštatoval, že M. F. a J. M., ako súčasní žalobcovia, s ktorými súd pokračoval v konaní, nemajú z uvedených dôvodov aktívnu legitimáciu v spore, a preto žalobu zamietol.

Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podali v zákonnej lehote odvolanie žalobcovia a žiadali, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zruší rozhodnutie žalovaného z 18.04.2012, č. j.: A/2012/01248 č. z.: A/2012/044476 ako aj prvostupňové rozhodnutie zo 07.02.2012, č. j. A/2012/01248 č. z. A/2012/016695 o zmene štátnozamestnaneckého pomeru - opätovné zaradenie štátneho zamestnanca do štátnej služby po skončení zaradenia mimo činnnej služby a vec vráti žalovanému na ďalšie konanie. Namietali, že rozhodnutie krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa názoru žalobcov krajský súd nesprávne vyložil ustanovenie § 35 ods. 1 Zákonníka práce, lebo rozhodol vo veci samej na základe zistenia, že dcéra a syn žalobcu - dedičia - nemajú aktívnu právnu legitimáciu v tomto spore. Krajský súd tak rozhodol aj napriek tomu, že Najvyšší súd Slovenskej republiky sa uvedenou otázkou už zaoberal a rozhodol. Žalobcovia podotkli, že z predmetného ustanovenia Zákonníka práce je zrejmé, že výslovne hovorí o „peňažných nárokoch zamestnanca“, ako aj jasne stanovuje, že tieto sa pri absencii spoločnej domácnosti stávajú predmetom dedičstva. Okrem toho žalobcovia uviedli, že predmetom tejto súdnej veci sú úkony žalovaného, ktorý ignorujúc rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, opäť konal spôsobom hrubo porušujúcim zákon a zákonom chránené práva pôvodného žalobcu. Poukázali, že postupy zamestnávateľa voči pôvodnému žalobcovi ako zamestnancovi v štátnej službe podliehali a podliehajú v zmysle zákona o štátnej službe, vo vtedy platnom znení, režimu správneho konania. Je tiež zrejmé, že v tejto právnej veci ide o nároky zo štátnozamestnaneckého pracovného pomeru žalobcu, ktoré po uznaní budú mať jednoznačné vyjadrenie v sume mzdových nárokov z tohto štátnozamestnaneckého pomeru vyplývajúcich. Ďalej poukázali na skutočnosť, že už bolo na Okresnom súde v Topoľčanoch začaté konanie vedené pod sp. zn. 6C/126/2012, vo veci žalobcu RNDr. S. M., proti žalovanému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Topoľčanoch o zaplatenie 24 063,39 € s príslušenstvom, v ktorom boli, na základe rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vyčíslené mzdové nároky v domnení, že zamestnávateľ bude rešpektovať rozhodnutia súdov a v ich zmysle vec definitívne ukončí. Toto konanie je v súčasnosti prerušené a čaká sa na rozhodnutie súdu v správnom konaní. Žalobcovia boli toho názoru, že právo na riešenie otázky zákonného skončenia štátnozamestnaneckého pomeru (5 rokov pred smrťou pôvodného žalobcu), od riešenia ktorej sa odvíja aj výška určitých mzdových nárokov zomrelého žalobcu je dané a vyplýva z § 149 ods. 1 zákona o štátnej službe v spojení s § 35 ods. 1 Zákonníka práce. V ďalšej časti odvolania žalobcovia vyjadrili svoj názor o nezákonnosti postupov a rozhodnutí správnych orgánov.

Na odvolanie žalobcov sa vyjadril žalovaný správny orgán. Navrhoval, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil. Žalovaný bol toho názoru, že v priebehu konania žalobcovia nepreukázali, že by údajné mzdové nároky boli predmetom dedičského konania sp. zn. 2D/491/2012, Dnot 246/2012. Žalobcovia túto skutočnosť nijako nevyvrátili, ani inak nespochybnili. Žalovaný tiež nepovažoval za dôvodnú námietku žalobcov uvedenú v odvolaní, v zmysle ktorej krajský súd nesprávne vyložil ustanovenie § 35 ods. 1 Zákonníka práce a nesprávne po právnej stránke posúdil jeho dopad na predložený žalobný návrh a na priebeh konania o tomto návrhu. Podľa názoru žalovaného žalobcovia namietajú nezákonnosť rozhodnutí žalovaného bez uvedenia konkrétnych dôvodov, pre ktoré majú byť tieto rozhodnutia nezákonné a bez špecifikácie konkrétnych práv žalobcov (t. j. nie pôvodného žalobcu RNDr. M.), ktoré mali byť rozhodnutiami žalovaného dotknuté/porušené. Taktiež žalovaný uviedol, že v konaní vedenom pred Krajským súdom v Nitre pod sp. zn. 26S/38/2012 bolo preskúmané rozhodnutie žalovaného o skončení štátnozamestnaneckého pomeru RNDr. M.. Dané konanie bolo zastavené uznesením z 30.10.2012, sp. zn. 26S/38/2012-47, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 05.02.2013. Podľa názoru žalovaného, vzhľadom na skutočnosť, že rozhodnutie žalovaného o skončení štátnozamestnaneckého pomeru RNDr. M. ku dňu 06.02.2007 je právoplatné, žalovaný považuje za neprijateľné, aby došlo k zrušeniu rozhodnutí o zaradení pôvodného žalobcu RNDr. M. do činnnej štátnej služby, nakoľko by tak existovalo právoplatné rozhodnutie o skončení štátnozamestnaneckého pomeru, avšak neexistovalo by rozhodnutie o opätovnom zaradení RNDr. M. do činnnej štátnej služby. Práve takýto stav by bol podľa názoru žalovaného spôsobilý vyvolať pochybnosti o jeho zákonnosti a správnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (ust. § 10 ods. 2 OSP s použitím § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnutý rozsudok z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní (§ 212 ods. 1 OSP s použitím § 246c ods. 1 veta prvá OSP) postupom bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 OSP v spojení s ust. § 246c ods. 1 veta prvá OSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobcov je dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania v preskúmvanej veci je posúdenie správnosti rozsudku krajského súdu, ktorým krajský súd realizoval uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20.03.2013, sp. zn. 6Sžo/7/2013. Najvyšší súd uvedeným uznesením zrušil uznesenie Krajského súdu v Nitre z 31.10.2012, č. k. 15S/26/2012-93 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Najvyšší súd vo svojom uznesení konštatoval, že predmetom preskúmvacieho konania v danej veci je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, ktoré rozhodnutie podmieňuje finančné nároky zomrelého žalobcu, vyplývajúce z nevyplatennej mzdy, ktoré smrťou žalobcu ako poručiteľa patria do dedičstva, a preto do práv a povinností žalobcu v dôsledku jeho smrti na základe univerzálnej sukcesie vstúpili dedičia a to nielen do jeho práv a záväzkov vyplývajúcich z hmotnoprávných predpisov (mzdové nároky patriace do dedičstva po zomrelom žalobcovi), ale aj do jeho práv vyplývajúcich z procesnoprávných predpisov, keďže ide o konanie, ktoré bolo začaté na základe žaloby žalobcu a jeho predmetom je posúdenie platnosti jeho zaradenia na výkon štátnej služby, od ktorého závisia jeho mzdové nároky. Keďže od posúdenia zákonnosti rozhodnutia žalovaného v predmetnom preskúmvacom konaní je závislý nárok poručiteľa - pôvodného žalobcu, na vyplatenie jeho mzdových nárokov patriacich do dedičstva po tomto poručiteli, nie je možné v zmysle ustanovení Občianskeho súdneho poriadku v spojení s ustanovením zákona o štátnej službe predmetné preskúmvacie konanie zastaviť, keďže do procesnoprávných práv žalobcu v dôsledku jeho smrti vstúpili jeho dedičia, a preto úlohou súdu prvého stupňa bolo zistiť okruh dedičov a pokračovať v preskúmvacom konaní s týmito dedičmi.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v uvedenom uznesení tiež podotkol, že úlohou súdu prvého stupňa bude v ďalšom konaní postupovať v intenciách názoru odvolacieho súdu a preskúmať zákonnosť rozhodnutia žalovaného správneho orgánu a postupu mu predchádzajúceho, v konaní pokračovať s dedičmi zomrelého žalobcu a vo veci samej rozhodnúť.

Krajský súd v Nitre ako súd prvého stupňa bol viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vyjadrený v uvedenom uznesení (§ 250ja ods. 4 OSP, § 226 OSP).

Predovšetkým bolo preto v tomto konaní potrebné preskúmať, či sa krajský súd riadil právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Zo spisu, ako aj zo samotného rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že dedičmi po zomrelom sú žalobcovia. Krajský súd mal preto ďalej v konaní pokračovať so žalobcami (ako dedičmi zomrelého žalobcu) a vo veci samej rozhodnúť, a teda mal preskúmať zákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného. Krajský súd však namiesto preskúmania zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného, opätovne riešil otázku, či žalobcovia ako dedičia sú aktívne legitimovaní v danom spore. Táto otázka však už bola vyriešená najvyšším súdom.

Najvyšší súd opakovane uvádza, že nevyplatené mzdové nároky zomrelého žalobcu vyplývajúce z jeho štátnozamestnaneckého pomeru, na ktoré mal nárok ku dňu svojej smrti, podliehajú právnej úprave vyplývajúcej z § 149 ods. 1 zákona o štátnej službe v spojení s § 35 ods. 1 Zákonníka práce. Krajský súd vec nesprávne právne posúdil, ak vychádzal len z druhej vety § 35 ods. 1 Zákonníka práce, keď dospel k záveru, že podmienkou prechodu mzdových nárokov je podstatná okolnosť, že vymenované osoby žili so zomrelým v čase jeho smrti v spoločnej domácnosti. Opomenul totiž, že podľa § 35 ods. 1 prvej vety Zákonníka práce peňažné nároky zamestnanca jeho smrťou nezanikajú. A teda ak niet osôb uvedených v § 35 ods. 1 druhej vety Zákonníka práce, peňažné nároky zamestnanca sa stávajú predmetom dedičstva (§ 35 ods. 1 tretia veta Zákonníka práce). Dedičstvo sa podľa § 460 Občianskeho zákonníka nadobúda smrťou poručiteľa. Krajský súd preto nemohol vysloviť záver, že mzdové nároky poručiteľa ako zamestnanca neboli predmetom dedičstva, lebo uvedené mzdové nároky sú predmetom dedičstva zo zákona, ak niet osôb uvedených v § 35 ods. 1 druhej vety Zákonníka práce.

Vychádzajúc zo skutkových zistení a ich právneho posúdenia senát odvolacieho súdu v danej veci dospel k záveru, že súd prvého stupňa v danom prípade nesprávne právne vec posúdil, neriadiac sa právnym názorom vysloveným Najvyšším súdom Slovenskej republiky v uznesení z 20.03.2013, sp. zn. 6Sžo/7/2013.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 246c ods. 1 OSP v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/, h/ OSP, s poukazom na ustanovenie § 226 OSP.

Úlohou súdu prvého stupňa bude v ďalšom konaní postupovať v intenciách názoru odvolacieho súdu uvedeného vyššie, preskúmať zákonnosť rozhodnutia žalovaného správneho orgánu a postupu mu predchádzajúceho, v konaní pokračovať so žalobcami ako dedičmi zomrelého žalobcu a vo veci samej rozhodnúť, súčasne prvostupňový súd rozhodne o návrhu žalobcov na zmenu účastníka konania a o náhrade trov konania, vrátane náhrady trov odvolacieho konania v zmysle ust. § 246c ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 3 OSP.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.